

KS. MAREK CHMIELEWSKI, TERESA PASZKOWSKA
KS. JAROSŁAW M. POPLAWSKI, STANISŁAW T. ZARZYCKI SAC

PRACE DOKTORSKIE I MAGISTERSKIE
OBRONIONE W INSTYTUCIE TEOLOGII DUCHOWOŚCI KUL
W ROKU 2006

I. KATEDRA TEOLOGII DUCHOWOŚCI KATOLICKIEJ

1. PRACE DOKTORSKIE

Promotor: ks. dr hab. Marek Chmielewski, prof. KUL

Ks. Tomasz KNOP (archidiec. częstochowska), *Nowy człowiek w ujęciu Sługi Bożego ks. Franciszka Blachnickiego. Studium teologiczno-duchowe*, Lublin–Częstochowa 2006, ss. 301 (obrona 7 III 2006).

Z perspektywy czterdziestu lat od zakończenia Soboru Watykańskiego II lepiej widać, że to wydarzenie wniosło w życie Kościoła powszechnego, a tym samym we współczesną teologię, nową jakość. Już podczas obrad soborowych zwrócono uwagę na nową, charakterystyczną orientację, jaką był bez wątpienia tzw. zwrot antropologiczny, czyli przyznanie centralnej roli człowiekowi w całej działalności Kościoła. Po latach, tej nowej orientacji życia eklesjalnego dał wyraz Jan Paweł II w pierwszej encyklice, pisząc, że „człowiek jest drogą Kościoła” (RH 10).

Jednym z bacznych obserwatorów przemian w Kościele w czasie obrad Soboru Watykańskiego II był Sługa Boży ks. Franciszek Blachnicki. Śledząc na bieżąco i komentując teksty uchwał soborowych, zwrócił uwagę na ten właśnie prąd postulowanego życia Kościoła. Z tego wyrosła proponowana przez niego całkowicie nowa metoda rekolekcji przeżyciowych, zwana pierwotnie „oazą żywego Kościoła”. Centralną ideą formacyjną tej metody jest „nowy człowiek”, którego najdoskonalszym uosobieniem jest Chrystus i Niepokalana.

Teologiczno-pastoralna spuścizna ks. Blachnickiego stała się przedmiotem licznych studiów i rozpraw naukowych. Dotychczas jednak nie podejmowano zagadnienia „nowego człowieka” jako zasady formacji duchowej chrześcijanina. Ks. Tomasz Knop w dość obszernym studium podjął ten temat i na podstawie źródeł wnikliwie zbadał go i opisał. Jego rozprawa doktorska, sytuująca się na styku antropologii teologicznej i teologii duchowości, jest zatem pierwszą próbą systematycznego opracowania tego zagadnienia, tym bardziej, że Sługa Boży nie pozostawił jednego zwarłego dzieła w tym zakresie. Na drodze wnikliwych analiz dokonał więc najpierw rekonstrukcji poglądów antropologiczno-teologicznych ks. Blachnickiego, a następnie poddał je krytycznej ocenie w świetle teologii duchowości. Kategoria nowego czło-

wieka w prezentowanej rozprawie stała się zatem przedmiotem materialnym, zaś przedmiotem formalnym *quod* autor uczynił chrześcijańskie doświadczenie duchowe, polegające na partycypacji w życiu wewnątrztrynitarnym.

Problem badawczy, polegający na opisanu doświadczenia duchowego nowego człowieka, czyli odkupionego przez Chrystusa i świadomie wchodzącego w personalną relację z Nim, został opracowany i ujęty w czterech rozdziałach. W pierwszym zarysowano personalistyczno-chrystologiczne podstawy koncepcji nowego człowieka, określając zarazem naturę człowieka odkupionego przez Chrystusa i otwartego na Ducha Świętego, który w ujęciu ks. Blachnickiego jest nowym człowiekiem. Drugi rozdział dotyczy fenomenologiczno-teologicznej analizy nowego człowieka. W rozdziale tym wyeksponowano, między innymi, wzorczą rolę Niepokalanej, a także etapy duchowego rozwoju nowego człowieka. Rozdział trzeci poświęcony został relacjom interpersonalnym nowego człowieka we wspólnocie Kościoła. W doktrynie Sługi Bożego właściwym środowiskiem dojrzewania nowego człowieka jest „nowa wspólnota”, która tworzy „nową kulturę”. Ostatni rozdział rozprawy dotyczy doświadczenia nowego człowieka w osobistym życiu duchowym Sługi Bożego. W ten sposób ks. Knop zrezygnował z metody redukcji, tzn. wykazując, że analizowana przez niego doktryna ks. Blachnickiego wyrasta z jego osobistego życia, co zarazem ją uwiarygodnia.

Już samo to pokazuje, że jego rozprawa jest pod względem metodologicznym bardzo uporządkowana i przemyślana. Przyjęte założenia metodologiczne autor wyraźnie sygnalizuje we wprowadzeniach do poszczególnych rozdziałów, a nawet paragrafów. Imponująca jest bibliografia źródłowa rozprawy, liczy bowiem aż 20 stron.

Maria NOWOSADKO (Poznań), *Duchowy wymiar literatury. Studium na podstawie twórczości Zbigniewa Herberta*, Lublin 2006, ss. 224 (obrona 16 VI 2006).

We współczesnej teologii, a w sposób szczególny w tematyce teologicznej, przedmiotem żywego zainteresowania jest literatura. Jej związek z teologią katolicką można ująć w trzech aspektach: teologia słowa literackiego, teologia „literacka” i teologia literatury. Przyjmując za punkt wyjścia te trzy aspekty, Autorka dysertacji na drodze wypracowanej przez siebie metody ukazała, czym jest i jaką rolę w życiu człowieka odgrywa doświadczenie duchowe. Uczyniła to biorąc za podstawę twórczość znanego twórcy Zbigniewa Herberta.

Rozprawa składa się z czterech rozdziałów. Pierwszy z nich ma charakter metodologiczny i dotyczy ustalenia wzajemnych zależności pomiędzy teologią, zwłaszcza teologią duchowości, a literaturą.

Pozostałe rozdziały poświęcone są bezpośrednio postaci Zbigniewa Herberta. Nie jest to jednak zwykła biografia w ujęciu chronologicznym, którą w zarysie Autorka zawarła we Wstępie, lecz analiza twórczości poety poniekąd w porządku diachronicznym czy też synchronicznym.

Mówiąc o doświadczeniu Boga u Zbigniewa Herberta, Autorka w drugim rozdziale wykazała nie tylko ukierunkowanie teocentryczne poszukiwań poety, lecz chrystocentryzm jego doświadczenia duchowego, a także ukierunkowanie eschatologiczne. Ciekawym wątkiem jest jego angelologia, zasługująca na obszerniejsze opracowanie.

W rozdziale trzecim, nawiązującym do trudnego okresu życia poety, omówiono doświadczenie przygodności człowieka, tak jak widział je Zbigniew Herbert na kanwie własnego przeżywania. Jest tam więc opis stanu zwątpienia, stosunek do cierpienia i analiza *misterium mortis* – tematu ulubionego przez twórców literatury.

Ostatni rozdział, wyraźnie nawiązujący do ostatnich lat życia poety, jest jakby próbą odtworzenia samorefleksji poety. Na treść tego rozdziału składa się poetycki zapis rozwoju duchowego, a także modlitwa poety, jako szczytowy przejaw jego doświadczenia duchowego.

Całość rozprawy zamyka Zakończenie, w którym Autorka nie ograniczyła się jednak do prostego streszczenia swojej rozprawy, ale odważnie zgłosiła tezy odnośnie do związku teologii duchowości i literatury.

Jej rozprawa doktorska ma charakter wybitnie metodologiczny i jest po części dziełem meta-teologicznym. Aby jednak nie zagubić się w daleko posuniętych rozważaniach czysto teoretycznych, za *exemplum* wzięto powszechnie znany i ceniony dorobek poetycki Zbigniewa Herberta. Jest to tym bardziej zasadne, że teologia duchowości z istoty swej jest teologią teoretyczno-praktyczną, to znaczy zawsze odwołującą się w swoich rozważaniach do praktyki.

Warto odnotować, że Autorka posiada także akademickie wykształcenie filologiczne, co jednak – jak się wydaje – z jednej strony predysponuje ją do podjęcia tak ambitnego tematu swoich badań i podnosi znacznie ich walor, a z drugiej strony objawia się pewną nierównowagą pomiędzy analizą literacką a interpretacją teologiczną, co widać między innymi w proporcji odwołań do literatury teologicznej i literaturoznawczej. Za dostateczne usprawiedliwienie można jednak uznać fakt, że mamy niewiele opracowań metodologicznych z zakresu teologii duchowości, a zwłaszcza wąsko ujętego styku teologii i literatury. Niemniej jednak p. Maria Nowosadko, świadoma ryzyka „przechylenia” na stronę literaturoznawczą, stara się w swej rozprawie konsekwentnie stosować przyjętą przez siebie metodę, zgodnie z którą za punkt wyjścia przyjmuje analizę literacką konkretnych utworów poetyckich Herberta, aby następnie przejść do odpowiednich analiz teologiczno-duchowych, zawsze skoncentrowanych na różnych aspektach zagadnienia doświadczenia duchowego. W ten sposób niejako wypracowała sposób teologiczno-duchowego podejścia do dzieła literackiego. Stąd zgłaszane przez nią w Zakończeniu postulaty znalazły wstępną aplikację i weryfikację w zrealizowanej rozprawie.

Z racji wspomnianego przygotowania literaturoznawczego Autorki, lektura rozprawy daje czytelnikowi okazję do bardziej wnikliwego zapoznania się z walorem literackim twórczości Herberta.

2. PRACE MAGISTERSKIE

Promotor: ks. dr hab. Marek Chmielewski, prof. KUL

Nadiya ANTONYUK SNMPN, *Duchowość komunii w posoborowym nauczaniu Kościoła o życiu konsekrowanym*; Arkadiusz BIAŁY, *Chrystus Zbawiciel w „Poemacie Boga-Człowieka” Marii Valtorty*; Marta ŁASZCZ (Ciechanów), *Eucharystia jako „źródło i szczyt” życia duchowego w parafii. Studium w świetle posoborowego nauczania Kościoła*; Olga Alina MERECKA CST, *Bp Adolf Piotr Szelażek (1865-1950)*

jako założyciel Zgromadzenia Sióstr św. Teresy od Dzieciątka Jezus; Iwona OLĘDZKA (Radom), *Duchowość miłosierdzia w życiu i pismach św. Brata Alberta*; Anna SERAFIN (Zamość), *Doskonałość życia duchowego laikatu w świetle „Katechizmu Kościoła Katolickiego” i komentarzy polskojęzycznych*; Marcjanna Izabella SZAJKOWSKA CSFN, *Sylwetka duchowa Sługi Bożej s. M. Małgorzaty Ludwiki Banaś (1896-1966)*; Tetyana YURCHENKO (Ukraina), *Duchowość misyjna kapłanów pracujących w ZSRR po II wojnie światowej. Studium na podstawie wybranych postaci.*

Promotor: dr Stanisław Zarzycki SAC

Lucyna BORYS (Świdnik), *Różaniec przeżywany jako „lectio divina” Studium na podstawie „Rosarium Virginis Mariae” Jana Pawła II i wybranej literatury teologicznej*; Beata MECH (Zwoleń), *Sposób urzeczywistniania kapłaństwa przez wiernych świeckich w przeżywaniu Eucharystii. Studium na podstawie „Encykliki o Eucharystii w życiu Kościoła” i „Listu o tajemnicy i kulcie Eucharystii” Jana Pawła II*; Agnieszka WALCZUK (Chełm), *Formacja do życia duchowego i apostołskiego we Wspólnocie Chrystusa Zmartwychwstałego „Galilea” Studium na podstawie materiałów formacyjnych wspólnoty i pisma „Kerygmet”*

II. KATEDRA HISTORII DUCHOWOŚCI

1. PRACE DOKTORSKIE

Promotor: ks. prof. dr hab. Jerzy Misiurek

Ks. Mirosław Adam KAWCZYŃSKI (Arch. Lubelska), *Doskonałość życia kapłańskiego według Sługi Bożego biskupa Wilhelma Pluty (1910-1986).*

Promotor: ks. dr hab. Jarosław M. Popławski, prof. KUL

Ks. Józef NOVÀK (Słowacja), *Wymiary duchowości chrześcijańskiej w nauczaniu Jana Chryzostoma kardynała Koreca.*

2. PRACE MAGISTERSKIE

Promotor: ks. prof. dr hab. Jerzy Misiurek

Józef CHAIM MIC, *Doskonałość zakonna i jej urzeczywistnienie według błogosławionego Jerzego Matulewicza († 1927)*; Andrzej SIEJAK MIC, *Eschatologiczny charakter duchowości odnowionego Zgromadzenia Księży Marianów*; Anna PRUCNAL, *„Ubodzy” w świetle pism Jeana Vaniera*; Andrei BUKSTHAN OFMCap, *Kapłański model świętości według wybranych pism bł. Honorata Koźmińskiego*; Mariusz KACZMARCZYK, *Modlitwa różańcowa w świetle pism Szymona Niezgody OP († 2002)*; Michał Jakub LĘCZYNAR, *Przeżycia duchowe bł. Anieli Salawy (zm. 1922) w świetle jej Dziennika.*

Promotor: ks. dr hab. Jarosław M. Popławski, prof. KUL

Ks. Rusłan HREKH (Ukraina), *Śpiew liturgiczny i jego rola w duchowości chrześcijańskiej Kościoła Gereckokatolickiego na Ukrainie w dobie nowej ewangelizacji.*

III. KATEDRA PSYCHOLOGII EKLEZJALNEJ

I. PRACE DOKTORSKIE

Promotor: prof. dr hab. A. J. Nowak OFM

Władysław JUSZCZAK CSRS, *Psychoterapeutyczny aspekt Sakramentu Pokuty i Pojednania w świetle wybranej literatury teologicznej i psychologicznej po Soborze Watykańskim II*, Lublin 2006, ss. 230 (obrona 16 I 2006).

Rozprawa ma charakter interdyscyplinarny; dzięki zastosowaniu metody analizy treści oraz metody komparatystycznej Autor uniknął błędów metodologicznych. Ukazał fakt zazębiania się Sakramentu Pokuty i Pojednania z psychoterapią, podkreślając, że nie wolno tych czynności traktować zamiennie. Wskazano na bezsilność psychologii – nawet w wydaniu Frankla – w kwestii formacji sumienia. W pracy finezyjnie wykazano różnice pomiędzy poczuciem winy a świadomością grzechu. Została poddana analizie również postawa spowiednika. Czerpiąc bardzo obficie z *Magisterium Ecclesiae* oraz krytycznie dobranej literatury teologicznej wydobyto cechy, jakimi powinien się charakteryzować spowiednik. Wnioski dotyczące współpracy spowiednika z psychoterapeutą w poradnictwie pastoralno-psychologicznym zamykają tok badań Autora. Rozprawa oddaje cenne usługi nie tylko spowiednikom, ale również psychoterapeutom. Przy tej okazji warto zwrócić uwagę na zdanie G. C. Junga, że kto żyje rzetelnie wiarą, ten nie potrzebuje psychologa.

Katarzyna DEC, *Nowy człowiek w polityce w świetle nauczania Jana Pawła II*, Lublin 2006, ss. 242 (obrona 6 VI 2006).

Rozprawa pionierska jak na warunki polskie. Nowy człowiek, tzn. wierzący w Chrystusa, nie może być obojętny wobec poczynań polityków. Autorka rozpoczyna swoje badania od formacji sumienia, bowiem w sumieniu wyraża się cały człowiek. Kolejny rozdział dotyczy postulatów Jana Pawła II stawianych nowemu człowiekowi w działalności politycznej. Autorka sumiennie analizuje takie zagadnienia, jak: sprawiedliwość społeczna, działalność na rzecz pokoju, działalność polityczna. Kolejny zakres badań Autorki stanowią zagadnienia dotyczące polityki prorodzinnej oraz kultury massmedialnej. Autorka podejmuje również badania nad zagadnieniem, które w ogóle nie interesuje polityków, a chodzi o sens cierpienia i śmierci, o godność osoby ludzkiej od jej poczęcia aż do naturalnej śmierci. Udokumentowanie treści zawartych w pracy jest bardzo rzetelne, na 241 stronach znajdują się aż 782 przypisy. Nie ulega wątpliwości, że opracowanie wychodzi naprzeciw wielkim zapotrzebowaniom społecznym, eklezyjalnym i politycznym. Nowy człowiek nie może być wobec nich niemy i bierny.

2. PRACE MAGISTERSKIE

Promotor: prof. dr hab. A. J. Nowak OFM

Iwona CICHORZ, *Dzieciństwo Boże w ujęciu świętej Teresy od Dzieciątka Jezus i Najświętszego Oblicza*; Joanna WAROT, *Przemoc w rodzinie w świetle dokumentów archiwalnych Komendy Miejskiej Policji w Katowicach w latach 2000-2004*; Sabina MATUŁA, *Wezwanie do ogólnoświatowego pokoju w przemówieniach Jana Pawła II*; Marian MOCZULSKI, *Formacja chrześcijańska w Katolickiej Odnowie w Duchu Świętym w świetle dobranej literatury teologicznej*; Alicja GRZYŚKA, *Pornografia zaprzeczeniem godności kobiety w świetle polskiej literatury psychologicznej i teologicznej*; Grażyna WYLEŻUCH, *Ewangelizacja Afryki w świetle adhortacji apostołskiej Jana Pawła II „Ecclesia in Africa” oraz wybranej literatury teologicznej*; Wioletta OBUCHOWSKA, *Prenatalna wartość osoby ludzkiej w świetle literatury psychologów polskich*; Bogumiła RZEPECKA, *Święty ojciec Pio – świadek Bożego Miłosierdzia w świetle polskojęzycznej literatury teologicznej*; Przemysław KRYSPIN OFM Cap, *Przewycięzanie lęku darem męstwa w świetle wybranej literatury teologicznej i psychologicznej*; Helena PETRYSZYN, *Proces dojrzewania do pełni człowieczeństwa w świetle pism św. Jana od Krzyża*; Renata BIELSKA, *Odnowa świadomości eklezjalnej w Katolickim Ruchu Odnowy w Duchu Świętym w świetle dokumentów z Malines i dokumentów Soboru Watykańskiego II*; Grażyna Juranda TOKARSKA KDzJ, *Śmierć jako „sakrament” na podstawie życia i dzieł św. Teresy od Dzieciątka Jezus*; Magdalena MOSZ, *Turystyka – współczesny rodzaj migracji – jako nowa forma współpracy misyjnej w świetle dobranej literatury teologicznej*; Małgorzata DUDA, *Chrystoformizacja dziecka wczesnoszkolnego w świetle przeprowadzonych badań*; Joanna KACZMARCZYK, *Zmieniające się warunki społeczne zagrożeniem właściwego rozwoju rodziny w świetle dobranej literatury teologii rodziny i socjologii rodziny*; Aleksandra BAŃCZYK, *Troska o świętość dziecka w świetle Pism św. Jan Bosko*; Joanna HIMMEL (Katowice), *Společne uwarunkowania przemocy w rodzinie w świetle wybranej polskiej literatury teologicznej i psychologicznej*; Agnieszka SIKORSKA-REGUŁA (Jastrzębie Zdrój), *Świętość macierzyństwa w świetle nauczania Jana Pawła II*; Mirosław RÓG (Czechowice-Dziedzice), *Rodzina wspólnotą życia i miłości w świetle adhortacji „Familiaris consortio”*; Barbara SOJKA (Rybnik), *Postawa chrześcijańska młodzieży przygotowującej się do sakramentu bierzmowania w parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Rybniku-Boguszowicach w świetle przeprowadzonych badań*; Beata MAREK (Mysłowice), *Kryzys ojcostwa w świetle polskojęzycznej literatury teologicznej i psychologicznej*; Marcin BARAKOŃSKI (Jastrzębie Zdrój), *Wolność darem Chrystusa w świetle dobranej literatury teologii duchowości*; Edyta ADAMOWSKA (Jastrzębie Zdrój), *Małżeństwo sakramentem wzajemnego uświęcania w świetle dobranej literatury teologicznej*; Alina Konstantyna MALINOWSKA KDzJ (Wrocław), *Radość z konsekracji w duchowości karmelitańskiej*; Beata URBACZ (Ruda Śląska), *Godność i świętość macierzyństwa w świetle „Familiaris consortio” Jana Pawła II*; Jolanta KOZŁOWSKA (Bytom), *Kierunki działalności Świetlicy Środowiskowej im. Św. Jana Bosko przy parafii Naj-*

świętszej Maryi Panny w Bytomiu; Anna KANIA (Siedlce), Antropologiczny aspekt dziewictwa w świetle literatury teologicznej i psychologicznej.

Promotor: dr hab. Teresa Paszkowska

Małgorzata JANOWSKA FSSCC, Serce Maryi w tożsamości SS. Nauczycielek od św. Doroty Córek Najświętszych Serc; Ewa WITKOWSKA, Zasada „zło dobrem zwyciężaj” w postawie i nauczaniu Sł. B. ks. Jerzego Popiełuszki.